

5. Zolotukhyna-Abolyna E.V. Fylosofyia y lychnost.- Rostov n/D.: Yzd-vo Rost. Un-ta, 1983.- 55s.
6. Kovalev A.H. Psykholohycheskye osnovy uspravleniya pravonorusheniya.- M.: "Iurydycheskaia lyteratura", 1986.- 136s.
7. Pukhovska L.P. Kontseptsii ta modeli osobystisno-rozvyvaiuchoi pidhotovky vchyteliv na zakhodi // Pedahohina osvita, dosvid, problemy, perspektyvy. – Mykolaiv, 1996.- S.15-26.
8. Rubynshtein S.L. Osnovy obshchei psykholohy.- M.: Pedahohyka, 1989.- t.2.- 5252s.
9. Fromm Э. Dusha cheloveka.- M.: Respublyka, 1992.- 430s.
10. Iadov V.A. Sotsyolohycheskoe yssledovanye y metodolohyia, prohramma, metody / otv. red. V.N.Yvanov.- M.: Nauka, 1987.- 247s.
11. Botkin J., Elmandra M., Malitza M. No limits to learning/- Oxford, 1987.- 195s.
12. Toffler A. The third wave.- Lnd.etc.: Collins, 1980.- 544s.

Одержано статтю: 11.08.2017
 Прийнято до друку: 08.10.2017

УДК 377 : 37.048.4 : 355.25 : 355.338
 DOI: 10.15330/esu.11.87-93

Юлія Ненько,

кандидат педагогічних наук, доцент,
 Черкаський інститут пожежної безпеки імені
 Героїв Чорнобиля НУЦЗУ (м.Черкаси, Україна)

Yuliya Nenko,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
 Associate Professor, Cherkasy institute fire safety
 named after Heroes of Chernobyl NUTZU
 (Cherkasy, Ukraine)
 julia18016@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF EFFECTIVE PROFESSIONALLY ORIENTED COMMUNICATIVE TRAINING OF FUTURE OFFICERS OF CIVIL PROTECTION SERVICE

У статті висвітлюється проблема формування готовності курсантів вищих навчальних закладів ДСНС України до професійно орієнтованої комунікативної діяльності. Автором на основі наукових джерел і власного досвіду викладання розглянуто педагогічні умови, за яких професійно орієнтована комунікативна підготовка майбутніх офіцерів служби цивільного захисту у вищих навчальних закладах ДСНС України відбуватиметься ефективніше. До них належать: формування ціннісного ставлення курсанта до майбутньої професійно орієнтованої комунікативної діяльності; упровадження активних та інтерактивних методів навчання; оптимізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу.

Ключові слова: педагогічні умови; професійно орієнтована комунікативна підготовка; курсант; майбутній офіцер; вищий навчальний заклад.

The article deals with the problem of formation of readiness of cadets of higher educational establishments of the SES of Ukraine to professionally oriented communicative activities. The author, based on scientific sources and personal experience teaching, discusses pedagogical conditions under which professionally oriented communicative training of future officers of civil protection in higher educational establishments of the SES of Ukraine will be more effective. These include: the formation of a cadet's value attitude to the future professionally oriented communicative activity; introduction of active and interactive teaching methods; optimization of the subject-subject interaction of participants in the educational process.

Key words: pedagogical conditions; professionally oriented communicative training; cadet; future officer; higher educational establishment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Найважливішою метою професійної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту (далі – с.ц.з.) у вищих навчальних закладах ДСНС України є формування їх готовності до виконання своїх професійних функцій. Широкий спектр видів професійної діяльності майбутнього офіцера с.ц.з. повинен знаходити відображення, зокрема, й у професійно орієнтованій комунікативній підготовці, результатом якої є сформованість готовності майбутніх офіцерів до професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Успіх та ефективність формування зазначеного явища залежать від сукупності адекватних принципів, функціональної спрямованості навчання, форм, методів і прийомів, засобів та педагогічних умов, за яких буде організовано фахову підготовку майбутніх офіцерів с.ц.з.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Великий внесок у становлення системи сучасної професійно орієнтованої комунікативної підготовки роблять вітчизняні вчені, закладаючи своїми дослідженнями фундаментальну базу для її подальшого розвитку. Зокрема, питання підвищення ефективності комунікативної підготовки у відомчих вищих навчальних закладах за рахунок надання їй професійно орієнтованої і профільної спрямованості розглядаються у роботах Тарасенко С. М., Лозинського П. І., Ковальчук І. С., Анохіна Г. П., Тарасенко С. Ф., Шаблій О. С., Барсук С. Л. та ін.

Проте, незважаючи на видимі досягнення, проблеми залишаються, спричинюючи низький рівень професійно орієнтованої комунікативної підготовки фахівців, а отже, її невідповідність сучасному соціальному замовленню суспільства.

Метою статті є аналіз виокремлених педагогічних умов професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів с.ц.з. у вищих навчальних закладах ДСНС України.

Для обґрунтування педагогічних умов ефективної професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутнього офіцера с.ц.з. ми враховували:

- вимоги освітньо-кваліфікаційних характеристик і освітньо-професійних програм із точки зору визначення компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності майбутнього офіцера с.ц.з.;
- вимоги до професійних знань, умінь і навичок офіцерів ДСНС України, що необхідні для провадження професійно орієнтованої комунікативної діяльності;
- сутність та специфіку професійної діяльності офіцера с.ц.з. в органах та підрозділах ДСНС України.
- Проведений аналіз теоретичних джерел дав нам змогу зробити припущення, що професійно орієнтована комунікативна підготовка курсантів здійснюватиметься успішно при реалізації комплексу таких педагогічних умов:
- формування ціннісного ставлення курсанта до майбутньої професійно орієнтованої комунікативної діяльності;
- упровадження активних та інтерактивних методів навчання;
- організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників фахової підготовки.

Розглянемо більш детально сутність кожної з виділених умов, які є нерозривними складовими частинами технології професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів с.ц.з. у вищих навчальних закладах ДСНС України.

Розглянемо першу педагогічну умову – формування ціннісного ставлення курсанта до професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Вважаємо, що професійно орієнтована комунікативна підготовка повинна бути націленою не лише на озброєння здобувачів освіти глибокими комунікативними знаннями та прищеплення комунікативних умінь і навичок, але й на формування їхнього ціннісного ставлення до майбутньої професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Ціннісна складова процесу становлення майбутнього офіцера с.ц.з. пов'язана з розвитком світоглядної позиції молодого людини, її особистісними пріоритетами. У даному дослідженні вона відображає визнання курсантом вибору своєї професії як цінності, життєвої потреби, прийняття образу офіцера с.ц.з. як орієнтиру у житті та професії.

На думку В. Бойко, цінністю є будь-який предмет, у тому числі й ідеальний, що має життєво важливе значення для суб'єкта (індивіда, групи, верстви населення, людства), причому в широкому розумінні цінністю можуть виступати абстрактно привабливі смисли або ситуативні цінності, стабільно важливі для індивіда конкретні матеріальні блага, а у вузькому – ототожнюються з духовними ідеями, які виражаються поняттями високого ступеня узагальнення [3].

Сутнісним елементом ціннісного ставлення майбутнього офіцера с.ц.з. є, на наш погляд, наявність ідеалів і образів – орієнтирів у житті й професії (під ідеалом розуміють уявне представлення перспективи розвитку дійсності від нижчого до вищого).

Ціннісне ставлення як явище, включає:

- первинні бажання, очікування і переваги у прийнятті життєвого вибору індивіда між орієнтаціями на найближчу мету з їхньою безпосередньою користю та орієнтацією на віддалену життєву перспективу з її життєво необхідною цінністю;
- усвідомлення індивідом того факту, що життєвий вибір та орієнтація на цінність – це довгостроковий життєвий стан, який включає в себе спроби та помилки, часткові рішення та вчинки;
- перетворення ціннісного вибору в основу для оцінки інших орієнтацій, обраних цінностей та способів їхньої реалізації [6].

Ціннісне ставлення майбутнього офіцера с.ц.з. до професійно орієнтованої комунікативної діяльності постає в якості його орієнтиру у всіх сферах діяльності, вона є особливою формою активності, в якій офіцер реалізовує свій творчий потенціал і проявляє активність.

Ціннісне ставлення до майбутньої професії можна реалізувати, переконуючи здобувачів освіти у потребі опанування знань відповідних функцій та вмінь, створюючи для цього сприятливе освітнє середовище (організація навчально-виховного процесу в закладах на засадах гуманізації, демократизації, інноваційності) [7, с. 228].

Стійке переконання особистості в соціокультурній значущості професії ініціює професійну ідентифікацію, творчу активність і визначає пріоритет гуманістичних цінностей у відношенні до соціуму [1].

Узагальнюючи вищезазначене можна стверджувати, що формування ціннісного ставлення майбутніх офіцерів с.ц.з. до професійно орієнтованої комунікативної діяльності є важливим елементом професійно орієнтованої комунікативної

підготовки курсантів у вищих навчальних закладах ДСНС України та є особливо актуальним на початковій стадії професійної підготовки індивіда.

Перейдемо до розгляду другої педагогічної умови – упровадження активних та інтерактивних методів навчання. Як свідчать результати нашого дослідження, використання традиційних методів професійної підготовки курсантів на лекціях і семінарах є недостатнім, оскільки, крім отримання необхідної інформації про види, форми, методи майбутньої професійно орієнтованої комунікативної діяльності, курсанти вищих навчальних закладів ДСНС України повинні навчитися її використовувати в тих чи інших можливих професійних ситуаціях. Відсутність практичних навичок професійно орієнтованої комунікативної діяльності призводить до того, що курсант, який одержує високі оцінки в ході навчання, виявляється не готовим до професійної комунікативної діяльності в конкретній ситуації.

Службова практика, яку майбутні офіцери с.ц.з. відповідно до наказу МНС України від 01 грудня 2003 року № 461 “Про затвердження Положення про організацію та проведення практичної підготовки курсантів, студентів (слухачів) вищих навчальних закладів МНС України” проходять у територіальних органах управління та підрозділах ДСНС, безумовно, сприяє набуттю такого досвіду, проте, приступаючи до служби, курсант уже повинен володіти певними алгоритмами професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Аналізуючи навчально-виховний процес у вищих навчальних закладах ДСНС України, ми з’ясували, що професійно орієнтована комунікативна підготовка опосередковано здійснюється на лекціях, семінарських і практичних заняттях. Але не кожне заняття дозволяє успішно вирішувати завдання формування готовності майбутніх офіцерів с.ц.з. до професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Нові вимоги до рівня освіти і розвитку особистості призводять до необхідності впровадження новітніх методів та технологій навчання, які дозволяють організувати навчальний процес у відповідності до потреб суспільства [4]. Відтак, вважаємо упровадження активних та інтерактивних методів навчання другою умовою ефективної професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів с.ц.з.

Активні та інтерактивні методи навчання є тими інструментами навчального процесу, які дозволяють підвищити рівень фахової підготовки у вищих навчальних закладах ДСНС України, сприяють формуванню навичок та вмінь здобувачів, що будуть ними використані в подальшій професійній діяльності. Провідна мета навчання – підготувати фахівця, здатного кваліфіковано вирішувати професійні завдання, орієнтовані на досягнення найвищого результату [4].

Активні та інтерактивні методи навчання – це система методичних прийомів викладання, які характеризуються підвищеним ступенем мотивації і емоційності, прямими і зворотними зв’язками курсантів із викладачем, високою активністю розумової і навчальної діяльності.

Активні та інтерактивні форми роботи сприяють розвитку ініціативи, незалежності, уяви, співпраці з іншими курсантами. Організована таким чином робота сприяє підвищенню навчальної активності майбутніх офіцерів, усуває їхню природну скутість, дає змогу кожному засвоювати навчальний матеріал у природному йому темпі, а також є дієвим засобом у посиленні індивідуалізації навчання.

Сучасна методика нагромадила багатий арсенал прийомів інтерактивного навчання від найпростіших (“Робота в парах”, “Ротаційні (змінні) трійки”,

“Карусель”, “Мікрофон”) до складних (“Мозковий штурм”, “Мозаїка”, “Аналіз ситуації”), а також імітаційні ігри, дискусії, дебати.

Дієвим є використання різноманітних форм і методів роботи на занятті: кросворди, ребуси, загадки, лінгвістичні ігри, написання творів-мініатюр та ін.

Лекції за традиційним методом викладання у межах педагогічного експерименту було частково замінено на лекції на основі інтерактивного підходу, зокрема: лекції–конференції, лекції з використанням візуального супроводу, лекції з використанням опорного конспекту, інтерактивні лекції, лекції–консультації, лекції–прес-конференції тощо.

Слід зазначити, що використання активних та інтерактивних методів було не самоціллю, а засобом створення атмосфери доброзичливості й порозуміння, способом налаштувати майбутнього офіцера на успіх.

Теоретичні й практичні дослідження з проблеми, власний практичний педагогічний досвід дозволяють зробити висновок, що ефективна професійно орієнтована комунікативна підготовка майбутніх офіцерів с.ц.з. здійснюватиметься за умови оптимізації суб’єкт-суб’єктної взаємодії учасників навчального процесу (вважаємо зазначене третьою педагогічною умовою).

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, Національний університет цивільного захисту України, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності – це вищі навчальні заклади, що здійснюють базову підготовку різних категорій персоналу для ДСНС. Саме період перебування майбутнього офіцера с.ц.з. у вищому навчальному закладі характеризується найбільш інтенсивним накопиченням ним необхідних знань з усіх питань майбутньої служби.

Однак, специфіка навчально-виховного процесу у перерахованих навчальних закладах визначається переважно авторитарною (чітко регламентованою) системою управління навчально-виховним процесом, яка базується на статутних відносинах, що впливає на здійснення будь-якого виду діяльності майбутнього офіцера с.ц.з.

Нам імпонує думка низки науковців, які стверджують, що суб’єкт-суб’єктна взаємодія є необхідною умовою ефективності педагогічного процесу (динамічна взаємодія вихователів і вихованців, спрямована на досягнення поставленої виховної мети).

Тому в межах нашого дослідження третьою педагогічною умовою вважаємо оптимізацію суб’єкт-суб’єктної взаємодії учасників навчального процесу. Суб’єкт-суб’єктна взаємодія під час професійно орієнтованої комунікативної підготовки – це процес взаємовпливу суб’єктів один на одного, що відбувається у спільній навчальній діяльності викладачів і майбутніх офіцерів с.ц.з., де кожен із учасників орієнтований на виконання своїх функцій (викладачі організують сприятливі умови для взаємодії, а курсанти як колективний суб’єкт опановують знання, уміння та навички через пізнавальну діяльність, яка ґрунтується на індивідуальній діяльності кожного суб’єкта-особистості) та здійснюється у формі співробітництва з метою якісної підготовки до виконання службових завдань, в тому числі професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Суб’єкт-суб’єктну взаємодію ми розуміємо як взаємодію рівноправних суб’єктів навчально-виховного процесу, спрямовану на формування у майбутніх офіцерів с.ц.з. готовності до професійно орієнтованої комунікативної діяльності у межах рівноправних взаємин у системі “викладач-курсант”. Викладач – займає

провідне місце у суб'єкт-суб'єктній взаємодії, контролює цей процес і спрямовує його. Курсант є активним учасником навчально-виховного процесу.

Суб'єкти навчального процесу мають певну свободу у конструюванні власної діяльності, характерною ознакою якої є можливість зробити самостійний вибір, реалізувати своє "Я". Основні протиріччя розв'язуються шляхом співробітництва, а не за допомогою примусу. Відносини будуються на реалістичному ґрунті взаємоприйняття і взаєморозуміння, а тому кожен має можливість бути індивідуальністю. Переважає демократичний стиль керівництва, викладання орієнтоване на індивідуальність кожного учасника навчального процесу, а діяльність навчання – на самопобудову особистості, що має цінність як для самого суб'єкта навчання – курсанта, так і для викладача [5].

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія відіграє роль специфічного механізму формування особистісного досвіду. Вона мотивує прийняття та обґрунтування професійно орієнтованої комунікативної діяльності, створює емоційне підкріплення активності і умови для самовідкриття особистістю власних смислів, власного стилю комунікативної діяльності. А. Бойко вказує: "у процесі суб'єкт-суб'єктних відносин відбувається самопроекування і самотворення особистості" [2].

Висновки. Вважаємо, що запропоновані педагогічні умови є не декларативними, а доступними для педагогічних працівників, щоб, за висловом П. І. Сікорського, їх міг упровадити кожен педагог, а ефективність їх застосування можна було б проконтролювати.

Література

1. Аришина Э. С. Формирование ценностного отношения у студентов вуза к профессиональной деятельности / Э. Аришина. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-tsennostnogo-otnosheniya-u-studentov-vuza-k-professionalnoi-deyatelnosti>
2. Бойко А. М. Від теорії до практики: критеріальні ознаки, відбір і поетапний процес упровадження педагогічних інновацій : навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / А. М. Бойко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – 268 с.
3. Бойко В. Становление ценностного отношения к профессиональной деятельности студентов технического вуза через освоение культурологических знаний / В. Бойко. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/stanovlenietsennostnogo-otnosheniya-k-professionalnoi-deyatelnosti-studentov-tekhnicheskogo>
4. Головачук Т. І. Інноваційний підхід при проведенні лекційного заняття / Т. Головачук. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v2/NV-2011-V2_68.pdf
5. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова [та ін.]; за ред. З. Н. Курлянд. – 3-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
6. Современный философский словарь [под ред. В. Е. Кемерова]. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Академический Проект, 2004. – 864 с.
7. Шолох О. А. Ціннісне ставлення особистості до майбутньої професії як психолого-педагогічна проблема // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Серія Педагогічні науки. – № 142, 2017. – С. 225-230.

References

1. Aryshyna Э. S. Formyrovanye tsennostnoho otnosheniya u studentov vuza k professyonalnoi deiatelnosti / Э. Aryshyna. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.dissercat.com/content/formirovanie-tsennostnogo-otnosheniya-u-studentov-vuza-k-professionalnoi-deyatelnosti>
2. Boiko A. M. Vid teorii do praktyky: kryterialni oznaky, vidbir i poetapnyi protses uprovadzhennia pedahohichnykh innovatsii : navch. posibn. [dlia stud. vyshch. navch. zakl.] / A. M. Boiko. – Poltava : PNPu imeni V. H. Korolenka, 2013. – 268 s.
3. Boiko V. Stanovlenye tsennostnoho otnosheniya k professyonalnoi deiatelnosti studentov tekhnicheskoho vuza cherez osvoenye kulturolohycheskykh znanyi / V. Boiko. [Elektronnyi resurs].

- Rezhym dostupu : <http://www.dissercat.com/content/stanovlenietsennostnogo-otnosheniya-k-professionalnoi-deyatelnosti-studentov-tehnicheskogo>
- Holovachuk T. I. Innovatsiyni pidkhid pry provedenni lektsiinoho zaniattia / T. Holovachuk. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v2/NV-2011-V2_68.pdf
  - Pedahohika vyshchoi shkoly : navch. posibnyk / Z. N. Kurliand, R. I. Khmeliuk, A. V. Semenova [ta in.]; za red. Z. N. Kurliand. – 3-te vyd., pererob. i dop. – K. : Znannia, 2007. – 495 s.
  - Sovremennyi fylosofskiy slovar [pod red. V. E. Kemerova]. – 3-e yzd., yspr. y dop. – M. : Akademicheskyi Proekt, 2004. – 864 s.
  - Sholokh O. A. Tsinnisne stavlennia osobystosti do maibutnoi profesii yak psykholoho-pedahohichna problema // Visnyk Chernihivskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu im. T. H. Shevchenka. – Seriiia Pedahohichni nauky. – № 142, 2017. – S. 225-230.

Одержано статтю: 02.09.2017

Прийнято до друку: 05.10.2017

УДК 377.35 : 37.036 : 683.3 + 537
DOI: 10.15330/esu.11.93-99

Igor Roskvas,

аспірант, Хмельницький національний університет
(м.Хмельницький, Україна)

Igor Roskvas,

Postgraduate student, Khmelnytsky National
University (Khmelnytsky, Ukraine)
orcid.org/0000-0002-8211-1841

ВПЛИВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СЛЮСАРІВ – ЕЛЕКТРИКІВ

WORK PRACTICE AS A METHOD OF DEVELOPMENT OF CREATIVE INDIVIDUALITY OF FUTURE PLUMBERS – ELECTRICIANS

У статті представлено розвиток творчої індивідуальності майбутніх слюсарів – електриків, що навчаються у професійних ліцеях під час проходження виробничої практики. Проаналізовано поняття, мета та ефективність виробничої практики. Розглянуті професійні якості майбутніх кваліфікованих робітників, які необхідно формувати з метою розвитку творчої індивідуальності. Вивчені та опрацьовані практичні методи для розвитку творчості. Крім того, наголошено на значенні самотійної роботи майбутніх спеціалістів для розвитку їх творчої індивідуальності.

Ключові слова: індивідуальність, творчість, творча індивідуальність, розвиток, творча діяльність, виробнича практика, самотійна робота, майбутній слюсар – електрик, професійний ліцей.

The article presents the development of creative individuality of future plumbers – electricians who are studying in vocational schools during the internship. Analyzed the concept, purpose and effectiveness of manufacturing practices. Considered professional qualities of future skilled workers, which should be formed for the purpose of development of creative individuality. Studied and researched practical techniques for development of creativity. In addition, the emphasis on the value of independent work of future specialists for the development of their artistic personality.

Key words: individuality, creativity, creative personality, development, creative activities, practical training, independent work, future mechanic – electrician, professional Lyceum.

Постановка проблеми. Стрімкий соціальний та політичний розвиток нашої країни, зумовлює зміни характеру вимог до ступеня знань та кваліфікації майбутніх слюсарів – електриків у професійних ліцеях. Суспільство потребує фахівців із гнучким та нестандартним мисленням, яскравою уявою, здатних швидко